

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 393/2019-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDACTED] zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. (20 C) 8 C 94/2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. (20 C) 8 C 94/2012 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. (20 C) 8 C 94/2012 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva trovy právneho zastúpenia v sume 326,66 € (slovom tristodvadsaťšesť eur a šesťdesiatšesť centov), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Emílie Korčekovej, Malacká cesta 5680/2B, Pezinok, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a s'ťažostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. augusta 2019 doručená ústavná s'ťažost' [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. (20 C) 8 C 94/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej s'ťažosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že s'ťažovateľ podal 7. mája 2012 na okresnom súde žalobu o zaplatenie odškodného proti Slovenskej republike v zastúpení Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“). Vec bola na okresnom súde pôvodne vedená pod sp. zn. 8 C 94/2012. Na poslednom pojednávaní konanom 25. septembra 2014 bez prítomnosti s'ťažovateľa, ktorý bol v tom čase vo väzbe a okresný súd nezabezpečil jeho osobnú účasť z väzby na tomto pojednávaní, okresný súd vydal rozsudok, ktorým žalobu s'ťažovateľa zamietol.

O podanom odvolaní s'ťažovateľa rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) potvrdzujúcim rozsudkom sp. zn. 10 Co 87/2015 z 26. marca 2015.

Proti tomuto rozhodnutiu súdu druhej inštancie podal sťažovateľ dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozhodol o dovolaní tak, že zrušil rozsudky okresného súdu aj krajského súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že rozhodnutie najvyššieho súdu o jeho dovolaní mu nebolo zo strany okresného súdu ku dňu podania ústavnej sťažnosti účinne doručené do vlastných rúk: *„Z povahy veci je však nesporným, že dovolací súd rozhodol v prospech sťažovateľa. Napriek tomu sťažovateľovi bolo dňa 30.07.2019 doručené predvolanie na pojednávanie dňa 17.10.2019.“*

Podľa sťažovateľa tým, že v napadnutom „kompenzačnom“ konaní nebolo za viac ako 7 rokov a 3 mesiace právoplatne rozhodnuté, došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Okresný súd podľa názoru sťažovateľa nekoná efektívne a sústredene. Sťažnosť predsedovi okresného súdu sťažovateľ nepodal, pretože vzhľadom na dĺžku konania by sa minula účinkom.

4. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho ústavnej sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo [redacted] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v kompenzačnom konaní č. k. (20C)8C 94/2012 porušené boli.

Okresnému súdu Bratislava I sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. k. (20C)8C 94/2012 konal bez zbytočných prieťahov

[redacted] priznáva finančné zadostučinenie v sume 7.000,- Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný mu zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti nálezu.

[redacted] priznáva úhradu trov konania v sume 326,66 Eur , ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný zaplatiť na účet jeho právnej zástupkyne...“

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 393/2019-19 z 5. decembra 2019 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k prijatej ústavnej sťažnosti a zároveň oznámil ústavnému súdu, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

6. Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k ústavnej sťažnosti prípisom sp. zn. 1 SprV 514/2019 z 3. februára 2020, v ktorom predseda okresného súdu v podstatnom uviedol:

«Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému nedoručeniu uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/41/2016 zo dňa 25. 04. 2017, vychádzajúc zo spisového materiálu sp. zn. 8C/94/2012 a vyjadrenia zákonného sudcu, uvádzam, že zo spisu nevyplývajú žiadne prietahy v súvislosti s doručovaním predmetného rozhodnutia, nakoľko toto bolo sťažovateľovi doručené v zmysle § 111 ods. 3 CSP už dňa 22. 08. 2017, a pokiaľ sa týka opätovného doručenia predmetného uznesenia žiadateľovi dňa 29. 10. 2019, toto bolo realizované na žiadosť žiadateľa doručenú tunajšiemu súdu v konaní sp. zn. 8C/94/2012 dňa 21. 08. 2019 a následne dňa 04. 10. 2019, ktorú odôvodnil skutočnosťou, že v čase doručovania predmetného rozhodnutia sa nezdržoval v mieste doručenia, nakoľko bol v tom čase so svojou rodinou v zahraničí. Z uvedeného vyplýva, že predmetné rozhodnutie bolo žiadateľovi doručené dňa 29. 10. 2019 opätovne a to na jeho vlastnú žiadosť. Z uvedeného vyplýva, že vo vzťahu k tomuto doručovaniu nedošlo v konaní k vzniku prietahov zo strany tunajšieho súdu.

Pokiaľ ide o celkovú dĺžku konania a prípadnej nečinnosti súdu, ktorá mala k tejto dĺžke prispieť, takúto nečinnosť tunajšieho súdu nemožno konštatovať, nakoľko súd vo veci konal plynulo, na druhej strane však treba prihliadnuť na skutočnosť, že žalobca sám svojím správaním v značnej miere prispel k tejto dĺžke súdneho konania a to najmä tým, že sa opakovane nezúčastnil nariadeného pojednávania dňa 27. 05. 2014 ako aj 25. 09. 2014. Zároveň je nezanedbateľné, že predmetom konania je uplatnený nárok sťažovateľa

na náhradu škody vo výške 23.922,76 EUR s príslušenstvom a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 14.000,-EUR v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, čo samo o sebe predstavuje nielen právne, ale aj skutkovo náročnú vec, pričom súdne konanie bolo na tunajšom súde skončené už dňa 25. 09. 2014, vyhlásením rozsudku vo veci samej a následne právoplatne dňa 16. 06. 2015 kedy tento rozsudok nadobudol právoplatnosť v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10Co/87/2015 zo dňa 26. 03. 2015. Následne bol tunajší súd oprávnený vo veci opätovne konať až po právoplatnosti rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/41/2016 zo dňa 25. 04. 2017, ktorým bol zrušený nielen rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10Co/87/2015 zo dňa 26. 03. 2015, ale aj rozsudok tunajšieho súdu, teda v konaní mohol pokračovať až po dni 22. 08. 2017. S poukazom na uvedené tunajší súd nenesie a ani nemôže niesť zodpovednosť za dĺžku trvania konania v období, kedy sa spis nachádzal na súdoch vyššieho stupňa.

Záverom k sťažovateľom uvádzanému deštruktívnemu konaniu tunajšieho súdu v predmetnom konaní a s tým súvisiacemu psychickému strádaniu sťažovateľa o výsledok tohto konania, spojeného s pocitom bezmocnosti a beznádeje v príčinnej súvislosti s údajným „korupčným konaním“ tunajšieho súdu, ako aj prežitými útrapami sťažovateľa z organizovania zla tunajším súdom, podľa jeho slov predstierajúc údajne zákonný postup tunajšieho súdu uvádzam, že takéto vyjadrenie zo strany sťažovateľa možno považovať za neprimerané, nedôstojné a neúctivé vo vzťahu k tunajšiemu súdu, pričom je otázna relevancia a pravdivosť takýchto vyjadrení, vzhľadom na nepreukázanie týchto tvrdení sťažovateľom predložením relevantných dôkazov, ako aj skutočnosť, že vo vzťahu k sťažovateľovi tunajší súd k dnešnému dňu eviduje približne 70 právoplatne neskončených a približne 40 právoplatne skončených súdnych konaní, v ktorých sťažovateľ vystupuje ako žalobca. Spolu tak súd eviduje cca 110 súdnych konaní, ktoré ako žalobca inicioval sťažovateľ, čo vyvoláva otázku, či je vôbec možné, aby vo vzťahu k jedinej fyzickej osobe došlo k toľkým zásahom do jeho práv, aby tak mohlo dôjsť k vzniku viac ako 100 súdnych konaní, a aj to iba na jednom zo súdov prvého stupňa.»

V liste predseda okresného súdu zároveň vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

7. Právna zástupkyňa sťažovateľa možnosť vyjadriť sa k stanovisku okresného súdu nevyužila a v podaní doručenom ústavnému súdu 25. februára 2020 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

8. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom vyžiadaného spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Obsah súdneho spisu v napadnutom konaní

9. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a zo zapožičaného spisu okresného súdu ústavný súd zistil tento priebeh a stav napadnutého konania:

- 7. mája 2012 bola okresnému súdu (v tomto bode nálezu ďalej len „súd“) doručená žaloba sťažovateľa o zaplatenie odškodného proti žalovanej,
- 10. mája 2012 súd zaslal žalovanej výzvu na vyjadrenie sa k žalobe,
- 13. septembra 2012 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovanej,
- 23. novembra 2012 súd zaslal vyjadrenie žalovanej sťažovateľovi,
- 6. novembra 2013 súd zaslal stranám predvolanie na pojednávanie na 23. január 2014,
- 19. novembra 2013 súd zaslal kópiu žaloby Okresnému súdu Bratislava III,
- 23. januára 2014 bolo vykonané pojednávanie, sťažovateľ bol súdom vypočutý, pojednávanie bolo odročené na 27. máj 2014 a prítomný sťažovateľ zobral termín pojednávania na vedomie s tým, že písomne predvolaný už nebude,
- 24. apríla 2014 súd požiadal Okresný súd Bratislava III o zapožičanie súvisiaceho spisu vedeného pod sp. zn. 28 Cb 19/2006,
- pojednávanie 27. mája 2014 bolo odročené z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa,

- 29. mája 2014 bolo súdu doručené mailom z ústavu pre výkon väzby oznámenie, že sťažovateľ je od 12. apríla 2014 vo väzbe,
- 20. júna 2014 bolo zaslané stranám sporu predvolanie na pojednávanie 25. septembra 2014 s upozornením, že pojednávania sa nemusia zúčastniť,
- 20. júna 2014 bola zaslaná opätovná výzva Okresnému súdu Bratislava III o zapožičanie spisu,
- 26. júna 2014 bol súdu zaslaný žiadaný spis,
- 25. septembra 2014 bolo súdu doručené ospravedlnenie neúčasti žalovanej na pojednávaní,
- 25. septembra 2014 bolo vykonané pojednávanie bez účasti strán a bol vyhlásený rozsudok, ktorým sa návrh sťažovateľa zamietol,
- 13. novembra 2014 bolo súdu doručené odvolanie sťažovateľa,
- 20. novembra 2014 súd doručil kópiu odvolania žalovanej,
- 13. marca 2015 spis bol s odvolaním doručený krajskému súdu,
- 26. marca 2015 krajský súd vyhlásil potvrdzujúci rozsudok,
- 13. apríla 2015 bol súdu doručený rozsudok krajského súdu, ktorý bol následne doručovaný stranám sporu,
- 14. júla 2015 bolo súdu doručené dovolanie sťažovateľa,
- 9. novembra 2015 súd vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie a zaslal dovolanie žalovanej s možnosťou vyjadriť sa k nemu,
- 8. decembra 2015 bolo v spise založené potvrdenie o zaplatení súdneho poplatku,
- 31. marca 2016 súd predložil dovolanie a spisový materiál najvyššiemu súdu,
- 28. apríla 2017 bolo súdu doručené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 41/2016,
- 25. júla 2017 súd doručoval stranám sporu uznesenie najvyššieho súdu, sťažovateľ zásielku súdu v odbernej lehote neprevzal (vykázané doručenie z 22. augusta 2017, pozn.),
- 18. februára 2019 došlo k zmene zákonného sudcu,
- 4. júna 2019 bola ďalšia zmena zákonného sudcu,
- 24. júna 2019 súd doručoval predvolanie na pojednávanie na 17. október 2019,
- 19. augusta 2019 sťažovateľ urgoval oznámenie výsledku dovolacieho konania,

- 2. októbra 2019 bolo súdu doručené oznámenie sťažovateľa o nemožnosti zúčastniť sa pojednávania pre zlý zdravotný stav,
- 7. októbra 2019 súd doručoval oznámenie o zrušení termínu pojednávania a predvolanie na pojednávanie na 30. január 2020.

IV.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiska v judikatúre ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide

o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

16. Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (II. ÚS 26/95, IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017).

V.

Posúdenie veci ústavným súdom

17. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. (20 C) 8 C 94/2012 trvajúcim ku dňu podania ústavnej sťažnosti 7 rokov, v ktorom vystupuje ako žalobca.

18. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, I. ÚS 54/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

19. Pokiaľ ide o prvé posudzované kritérium, ústavný súd konštatuje, že predmet namietaného konania, t. j. uplatňovanie náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov, je sporom patriacim do štandardnej agendy všeobecných súdov v rámci ich rozhodovacej činnosti, teda po právnej stránke sa daná vec nijako nevymyká ich bežnému rozhodovaciemu procesu. Avšak po skutkovej stránke bolo rozhodovanie v napadnutom konaní zložitejšie, pretože, ako to vyplýva zo súdneho spisu a na čo poukázal aj predseda okresného súdu, sťažovateľ si vo viacerých konaniach uplatňuje náhradu škody proti štátu z rovnakého nesprávneho úradného postupu a často aj na viacerých súdoch. Napriek tomu, že zdĺhavý priebeh napadnutého konania ústavný súd nemôže pripísať iba na vrub zložitosti veci, na túto okolnosť nemohol neprihliadať pri určení primeraného zadost'učinenia.

20. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd konštatuje, že dĺžku namietaného konania značne ovplyvnili aj podané procesné návrhy zo strany sťažovateľa. Ústavný súd zohľadňuje, že sťažovateľ ako strana sporu má nesporne právo na procesné úkony, ktoré v napadnutom konaní urobil, na druhej strane však poukazuje na to, že za prieťahy vzniknuté v dôsledku uplatnenia procesných práv sporových strán nemožno pripísať zodpovednosť na vrub súdu konajúcemu vo veci. Poukazujúc na doterajšiu judikatúru, čas, ktorý bol nevyhnutný pre rozhodnutie o procesných návrhoch sťažovateľa, ústavný súd nezapočítal do doby zbytočných prieťahov v konaní okresného súdu (m. m. I. ÚS 514/2017, I. ÚS 287/2018). K určitým prieťahom v napadnutom konaní prispelo menšou mierou aj správanie sťažovateľa, keďže sa rušil termín pojednávania z dôvodu jeho práceneschopnosti.

21. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup okresného súdu. Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní nie sú zaznamenané obdobia nečinnosti, v ktorých by okresný súd vo veci dlhšie nekonal bez toho, aby mu v tom bránila závažná prekážka. Okresný súd konal v napadnutom konaní v zásade plynulo až do 22. augusta 2017, keď mu bolo doručené uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 41/2016 z 25. apríla 2017, ktorým boli zrušené rozsudky krajského súdu a okresného súdu a vec vrátená okresnému súdu na nové konanie. V tomto štádiu konania okresný súd nevykonal po dobu 22 mesiacov žiadne úkony, a to až do 4. júna 2019,

keď bola vec pridelená novému zákonnému sudcovi. Po ďalšej zmene zákonného sudcu z dôvodu odchodu predchádzajúceho sudcu na iný súd bolo vo veci nariadené pojednávanie na 17. október 2019, ktoré bolo zrušené z dôvodu práceneschopnosti sťažovateľa, a ďalšie bolo nariadené na 30. január 2020.

22. Ústavný súd konštatuje, že relevantným faktorom, ktorý mal negatívny dopad na plynulý priebeh posudzovaného konania, bol postup okresného súdu a zbytočné prietahy, ktorých sa dopustil v dôsledku označenej doby nečinnosti (bod 21). Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd nemohol považovať postup okresného súdu za súladný so základným právom sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov alebo právom na prejednanie veci v primeranej lehote, preto vyslovil, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

23. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

24. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu, že postupom okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi prikázal okresnému súdu, aby vo veci vedenej pod sp. zn. (20 C) 8 C 94/2012 konal bez zbytočných prietahov, pretože označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená (bod 2 výroku nálezu).

VI.

Primerané finančné zadosťučinenie

25. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

26. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa mu zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

27. Sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 7 000 €, čo odôvodňuje dĺžkou zbytočných prietahov v konaní, ako aj s nimi spojenou ujmu, ktorá mu vznikla, a danú sumu považuje za primeranú.

28. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

29. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy konkrétne okolnosti veci a tiež predmet sporu, čo je v hre, resp. v stávke („at stake“) pre sťažovateľa, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku nálezu).

30. Iba na okraj ústavný súd opakovane dodáva, že z jeho rozhodovacej činnosti je známe, že sťažovateľ v jednotlivých konaniach všeobecných súdov účelovo využíva procesné práva v záujme dosiahnutia vyslovenia porušenia svojich práv a následného priznania finančného zadosťučinenia. Takéto správanie sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu hraničí so zneužívaním práva, ktorého zákaz bol transponovaný i do procesných predpisov (IV. ÚS 639/2018).

VII.

Náhrada trov konania

31. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právna zástupkyňa sťažovateľa si uplatnila nárok na náhradu trov konania v sume 326,66 €.

32. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola v sume 980 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2019.

33. Vzhľadom na to, že sťažovateľom vyčíslená suma trov právneho zastúpenia nepresiahla sumu, ktorá by mu patrila v zmysle § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách

a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov za dva úkony právnej služby vyplývajúce z obsahu spisu vykonané v roku 2019 (prevzatie a príprava právneho zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti), ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v požadovanej sume 326,66 € (bod 4 výroku nálezu).

34. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa JUDr. Emílie Korčekovej v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde).

35. Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu